

Review from 07/05/2012

Articlesize (cm2): 768

[matrixMEDIA]

Customer:

Rubric:

OIKONOMIA

Author:

Μάριος Δ. Δικαϊάκος

Subrubric:

Τεχνολογία

Mediatype:Print

ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

ημερομηνία: 06/05/2012, από σελίδα 43

Διεθνείς πρακτικές για στήριξη της Καινοτομίας

Του Μάριου
Δ. Δικαϊάκου

Σε προηγούμενο άρθρο μας στον Φιλελεύθερο (22/4) παρουσιάσαμε τον κομβικό ρόλο της Καινοτομίας στην επίδωξη της οικονομικής ανάπτυξης και της καταπολέμησης της ανεργίας. Επίσης, αναφερθήκαμε στις βασικές προϋποθέσεις για τον καινοτομικό προσανατολισμό μιας οικονομίας. Ωστόσο, σε περιόδους οικονομικής κρίσης και ύφεσης, οι επικλήσεις για επενδύσεις στην Καινοτομία προσκρούουν στην αδήριτη δημοσιονομική πραγματικότητα. Έτσι, όταν οι σχεδιαστές της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής καλούνται να λάβουν αποφάσεις για το πού θα διοχετεύσουν τους περιορισμένους πόρους τους οποίους διαθέτουν και τις αναγκαίες περικοπές τις οποίες θα πρέπει να πραγματοποιήσουν, η Καινοτομία αντιμετωπίζεται μάλλον ως πολυτέλεια παρά ως ανάγκη.

Παρά ταύτα, οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί παραγωγής πολιτικής προσανατολίζονται σαφώς στην επιτακτική ανάγκη προώθησης της Καινοτομίας, καθώς είναι κοινά παραδεκτό ότι χωρίς τη δυνατότητα παραγωγής και εφαρμογής νέων ιδεών, βασισμένων σε νέα επιστημονικά και τεχνολογικά πορίσματα, δεν είναι δυνατόν η ευρωπαϊκή οικονομία να παραμείνει ανταγωνιστική στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον (βλ. για παράδειγμα δηλώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Maire Geoghegan-Quinn στο BBC και άρθρο της στην αθηναϊκή Καθημερινή 22/4, όπου

ομιλούσε για «επείγουσα ανάγκη καινοτομίας», τονίζοντας ότι στο σημερινό δυσχερές οικονομικό περιβάλλον είναι αδιανόπη η απουσία επενδύσεων στην Καινοτομία).

Είναι λοιπόν χρήσιμο να σταχυολογήσουμε προσπάθειες, οι οποίες έχουν αναληφθεί σε άλλες χώρες για τόνωση της Καινοτομίας, υποδηλώνοντας πολιτικές προτεραιότητες και προδιαγράφοντας καλές πρακτικές. Σε γενικές γραμμές, οι προσπάθειες αυτές εμπνέονται από το επιτυχημένο καινοτομικό υπόδειγμα της Silicon Valley στην Καλιφόρνια, όπου η γεωγραφική γειτνίαση και οι συνέργειες πανεπιστημιακών κέντρων αριστείας (Berkeley, Stanford), εταιρικών ερευνητικών κέντρων (HP, Xerox Parc, Apple, Google) και νέων εταιρειών καινοτομίας (spin-offs) συνέβαλαν στη διεθνή πρωτοκαθεδρία των Η.Π.Α. στην υψηλή τεχνολογία. Τα παραδείγματα ποικίλλουν: από τη Γαλλία, την Ισπανία και το Ισραήλ, στις πόλεις της Νέας Υόρκης και του Λονδίνου, το Κατάρ αλλά και την οικονομικά χειμαζόμενη Ιρλανδία.

Στη Γαλλία, το 2005 η κυβέρνηση δημιούργησε 71 Συμπλέγματα Καινοτομίας σε τομείς υψηλής οικονομικής ανταγωνιστικότητας, με συμπράξεις πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και ιδιωτικού τομέα, όπως π.χ. το GIANT της Γρενόβλης και ο τεχνολογικός πόλος της Σοφίας-Αντίπολης. Μέχρι το 2008, τα Clusters αυτά είχαν προσελκύσει έργα Έρευνας και Ανάπτυξης ύψους 4 δις ευρώ με συγχρηματοδότηση ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, δίνοντας εργασία σε 640.000 άτομα.

Τα Συμπλέγματα Καινοτομίας αξιολογήθηκαν το 2008 από το Boston Consulting Group.

Τα 58 από τα 71 κρίθηκαν επιτυχημένα και η χρηματοδότησή τους ενισχύεται σημαντικά. Ανάλογοι τεχνολογικοί πόλοι έχουν αναπτυχθεί και στην Ισπανία, όπου π.χ. το τεχνολογικό σύμπλεγμα του Πο-

λυτεχνείου της Καταλωνίας αιμοδοτεί την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη ισπανικών κολοσσών όπως η Telefonica και έχει προσελκύσει στη Βαρκελώνη ερευνητικά εργαστήρια εταιρικών γιγάντων όπως η Microsoft, η Intel, η Yahoo και η Fujitsu, με εμφανή πλεονεκτήματα για την οικονομία και την απασχόληση στην περιφέρεια της Καταλωνίας.

Σχεδόν ταυτόχρονα με τον Δήμαρχο της Νέας Υόρκης, ο πρωθυπουργός της Βρετανίας, Ντέιβιντ Κάμερον, ανακοίνωσε στη διάρκεια των Βρετανικών εκλογών τον Οκτώβριο του 2010 την πρόθεσή του να επενδύσει 200 εκατομμύρια λίρες για την κατασκευή τεχνολογικών κέντρων Καινοτομίας σε περιοχές της Βρετανίας. Το μεγαλύτερο κέντρο, με την ονομασία Tech City, τοποθετείται στην περιοχή του Ολυμπιακού Πάρκου στο Ανατολικό Λονδίνο και φιλοδοξεί να γίνει η «Ψηφιακή Πρωτεύουσα της Ευρώπης», προσελκύοντας τους γίγαντες της τεχνολογίας (Intel, Google, Cisco). Το μεγαλεπήβολο σχέδιο του Κάμερον δέχθηκε την κριτική Βρετανών νέων επιχειρηματιών και χρηματοδοτών εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, οι οποίοι υποστήριξαν ότι η δεσπόζουσα παρουσία εταιρικών κολοσσών στο Ανατολικό Λονδίνο θα δυσχέραινε την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, αυξάνοντας το κόστος της γης, απορροφώντας ταλέντο και πόρους κ.λπ. Οι επικριτές του Κάμερον θεωρούν

ότι ο ρόλος της κυβέρνησης πρέπει να περιορίζεται σε θεσμικά μέτρα για την άρση γραφειοκρατικών εμποδίων, δομικών δυσλειτούργιων και στο νομικό εκσυγχρονισμό, ώστε οι επινοητές και οι επιχειρηματίες να μπορούν να κάνουν με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα το έργο τους (βλ Wired UK, Ιανουάριος 2011). Η Ιρλανδία, παρά τα σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, αξιοποιεί τις δημόσιες πανεπιστημιακές και ερευνητικές της υποδομές, την καλή εικόνα της ως χώρας με υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό και το ευνοϊκό περιβάλλον υποδοχής ξένων επιχειρήσεων για να ενισχύσει την εθνική της οικονομία. Για παράδειγμα, τον Μάιο του 2011, η Ιρλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να επενδύσει 55 εκατομμύρια ευρώ για την προώθηση της εμπορικής εκμετάλλευσης των πορισμάτων Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης ώστε αυτά να συμβάλουν στη μετατροπή των ιδεών σε επιχειρήσεις και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η ανακοινωθείσα κρατική επένδυση προνοεί για τη δημιουργία κέντρων τεχνολογιών αιχμής από κοινοπραξίες Πανεπιστημίων σε θέματα υπολογιστικού νεφελώματος και ευφυών συστημάτων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης, τη χρηματοδότηση με 44 εκατομμύρια ευρώ ερευνητικών έργων σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Επιστημών Υγείας και Ενέργειας. Οι προσπάθειες αυτές έχουν βρει ανταπό-

κριση από τον ιδιωτικό τομέα, καθώς εταιρείες όπως η Google και η Microsoft έχουν ανακοινώσει επενδύσεις 75 και 130 εκατομμυρίων δολαρίων αντίστοιχα σε κέντρα δεδομένων και υποδομές υπολογιστικού νεφελώματος, ενώ η Apple στα τέλη Απριλίου ανακοίνωσε την επέκταση του κέντρου της στο Κορκ, με 500 νέες θέσεις εργασίας.

Η ικανότητα της Ιρλανδίας να προσελκύει ξένες επενδύσεις και να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης δεν οφείλεται μόνο στο ευνοϊκό φορολογικό της πλαίσιο. «Ευνοϊκό φορολογικό πλαίσιο διαθέτουν και άλλες χώρες, όπως η Κύπρος και η Εσθονία», παρατήρησε σε πρόσφατη συνέντευξή του ο αντιπρόεδρος του Ιρλανδικού Industrial Development Agency, συμπληρώνοντας ότι η Ιρλανδία προσφέρει στις ξένες εταιρείες το «καλύτερο μείγμα» μέσα στην ερωζώνη. Αυτό που διαφοροποιεί λοιπόν την Ιρλανδία, είναι η ύπαρξη του κατάλληλου «οικοσυστήματος» για την ανάπτυξη της Καινοτομίας, το οποίο συνδυάζει μια ανθρώπινη κοινότητα επιστημόνων με υψηλή κατάρτιση και εξειδίκευση, εξαιρετα ερευνητικά Πανεπιστήμια, συγχρονα και υποστηρικτικό κανονιστικό περιβάλλον για ένα μεγάλο εύρος θεμάτων (από την ETA ως τη δημιουργία επιχειρήσεων) και ισχυρές υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων (όπως δικηγορικούς οίκους και λογιστικά γραφεία). Το σημαντικότερο είναι ότι η Ιρλανδία αντιλαμβάνεται τον ανερχόμενο ανταγωνισμό από άλλες χώρες και εξακο-

λουθεί να επενδύει σε οριζόντιες δράσεις (π.χ. την ενίσχυση των επιστημών και των μαθηματικών στη Μέση Εκπαίδευση) και στοχευμένες παρεμβάσεις (π.χ. την εισαγωγή φοροαπαλλαγών για τις επενδύσεις σε Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη και την εξειδίκευση νέων επιστημόνων σε αναδυόμενους τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως ο προγραμματισμός λογισμικού ηλεκτρονικών παιχνιδιών). Η συναίσθηση της ανάγκης για διαρκείς προσπάθειες στην επίδωξη της Καινοτομίας, δεν αφορά μόνο μια μικρή κοινότητα ερευνητών, ακαδημαϊκών και επιχειρηματιών, αλλά αποτελεί πανεθνική Ιρλανδική υπόθεση. Αυτό, καταμαρτυρεί και η πρόσφατη (Μάρτιος 2012) πρωτοβουλία μελών του Ιρλανδικού κοινοβουλίου, για την έναρξη εκστρατείας για τον προσδιορισμό καινοτομικών έργων και διεθνών συνεργασιών που θα επιτρέψουν στην Ιρλανδία να προσελκύσει 1 δις ευρώ από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας 2020». Ας συγκρίνουμε τις προσπάθειες της Ιρλανδίας με τα καθ' ημάς, για να αντιληφθούμε πώς και προς τα πού βαδίζουμε.

**Ο Μάριος Δ. Δικαϊάκος είναι πρόεδρος Τμήματος Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κύπρου*

Ας συγκρίνουμε τις προσπάθειες της Ιρλανδίας με τα καθ' ημάς, για να αντιληφθούμε πώς και προς τα πού βαδίζουμε

ΚΟΛΟΣΣΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ

Στο γειτονικό Ισραήλ έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν κέντρα ETA διεθνών εταιρικών κολοσσών (IBM, HP, Intel, Google) και εκκολαπτήρια επιχειρήσεων που γειτνιάζουν και συνεργάζονται πολύ στενά με τα ισραηλινά Πανεπιστήμια στη Χάιφα, το Τελ Αβίβ και την Ιερουσαλήμ. Πρόσφατα, άρχισαν να δημιουργούνται πανεπιστημιακά ερευνητικά κέντρα με ιδιωτική χρηματοδότηση, όπως για παράδειγμα το ερευνητικό κέντρο για ηλεκτρονικό εμπόριο, το οποίο ίδρυσε η Microsoft στο Technion, με στελέχωση από το ακαδημαϊκό προσωπικό του Πανεπιστημίου και επένδυση 1,5 εκατομμυρίου δολαρίων. Οι συνεργείες των ερευνητικών Πανεπιστημίων και του ιδιωτικού τομέα στο Ισραήλ έχουν συμβάλει στην άνθηση του κλάδου της υψηλής τεχνολογίας στη χώρα αυτή, με εξαγωγές 22 δις δολαρίων και συμβολή στο 22% του ΑΕΠ (στοιχεία Gartner).

Επένδυση εκατομμυρίων από τον Δήμο Ν. Υόρκης

Στη Νέα Υόρκη, τον Δεκέμβριο του 2010, η Δημαρχία ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προσελκύσει στην πόλη καινοτομικές επιχειρήσεις μηχανικής και εφαρμοσμένων επιστημών. Για τον σκοπό αυτό, ο Δήμαρχος Bloomberg υποσχέθηκε την παροχή δημοτικής γης στη νήσο Roosevelt και δημοτικές επενδύσεις 100 εκατομμυρίων δολαρίων σε αναβαθμίσεις υποδομών για τη δημιουργία ενός συμπλέγματος μηχανικής και επιστημών, το οποίο εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη δημιουργία 600 νέων εταιρειών στα επόμενα 30 χρόνια και σε οικονομικές δραστηριότητες ύψους 6 δισεκα-

τομμυρίων δολαρίων. Ο Δήμος της Νέας Υόρκης προκήρυξε διαγωνισμό για τη δημιουργία του συμπλέγματος, με καταληκτική προθεσμία υποβολής προτάσεων τον Οκτώβριο του 2011. Τον Δεκέμβριο 2011 ανακοινώθηκε η ανάθεση του έργου σε κοινοπραξία του Αμερικανικού Πανεπιστημίου Cornell και του Ισραηλινού Technion-Israel Institute of Technology. Η κοινοπραξία υποσχέθηκε να συγκεντρώσει και να επενδύσει τα απαραίτητα κεφάλαια για την κατασκευή, το 2014, τεχνολογικού πάρκου 2 εκατομμυρίων τετραγωνικών ποδιών για 300 ακαδημαϊκούς και 2500 φοιτητές, με προϋπολογισμό 2 δις δολαρίων. Στο προτεινόμενο πρόγραμμα έχουν συμπεριληφθεί επιδοτήσεις 150 εκατομμυρίων δολαρίων για νέες εταιρείες ("spin-offs") που θα παραμείνουν στη Νέα Υόρκη για τουλάχιστον τρία χρόνια.

